

प्रभाव दैनिक

National Daily

वर्ष १२

अंक २०१

काठमाडौं

शुक्रबार, ०५ मंसिर २०८२

Prabhav National Daily

Friday, 21 November 2025

www.prabhavonline.com

पृष्ठ ८

मूल्य रु. ५१-

वातावरण स्वच्छ राखौ
- धुवौ तथा धुलो उडाउने कार्य नगरी, - फोहर तथा प्लास्टिकजन्य पदार्थ नजलाऔं, - जथाभावी फोहर नफालौ, - कुहिने र नकुहिने फोहर छुट्याएर व्यवस्थापन गरी, - घर, टोल तथा सडक सफा राखौ, - घर वरपर बोटविरुवा लगाऔं, - सवारी साधनबाट निस्कने धुवौ नियन्त्रण गरी, - वातावरण प्रदूषण नियन्त्रणका लागि सामूहिक प्रयास गरी ।
सफा वातावरण, स्वस्थ जीवन ।
नेपाल सरकार विज्ञापन बोर्ड

विदेशबाट मतदानको विकल्प अनलाइन र हुलाक

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- विदेशमा रहेका नेपालीलाई मतदानका लागि नीति अनुसन्धान प्रतिष्ठानले सरकारलाई दुई विकल्प सुझाउने भएको छ । त्यो हो- अनलाइन र हुलाकको माध्यमबाट मतदान । नेपालमा यी दुवै माध्यमबाट हालसम्म मतदान गर्ने अभ्यास छैन । प्रतिष्ठानले भने अनुसन्धान गरेर यी दुईमध्ये कुनै विकल्पअनुसार प्रवासी नेपालीको मताधिकार सुरक्षित गर्न सकिने निष्कर्ष निकालेको हो ।

आज प्रतिष्ठानले सरकार र निर्वाचन आयोगलाई अध्ययन प्रतिवेदन बुझाउने भएको प्रतिष्ठानका प्रबन्धक लक्ष्मण भट्टराईले बताए । उनका अनुसार प्रतिवेदन बुझाएपछि विज्ञ र सरोकारवालासँग प्रतिष्ठानले छलफल गर्ने छ ।

‘प्रतिवेदन शुक्रबार बुझाउँछौं सरकार र निर्वाचन आयोगलाई । अनि, विज्ञहरू र सरोकारवालासँग छलफल गर्छौं,’ भट्टराईले प्रभावसँग भने । अनलाइन मतदान प्रविधिको प्रयोगबाट हुने हो । तर, जटिल हुने छैनिएको छ । कतिपयले भने मतदानको निष्पक्षता, स्वच्छता र विश्वसनीयताको प्रश्न उठ्न सक्ने जनाएका छन् ।

तर, हुलाकबाट मतपत्र पठाएर

- नेपालभित्र आफ्नो निर्वाचन क्षेत्रबाहिर रहने मतदातालाई मतदानको अवसर दिन सकिने
- हरेक मतदान केन्द्रमा प्रत्यक्ष र समानुपातिकतर्फ छुट्टै मतपत्रको व्यवस्था गर्न सुझाव

मतदान गराउने विकल्प उत्तम हुने अनुसन्धानमा संलग्न एक सदस्यले बताए । प्रतिष्ठानले अध्ययन प्रतिवेदन बुझाउन लाग्दा सरकारले भने प्रवासी नेपाली नागरिकलाई मताधिकारको अधिकार दिन अध्यादेशमार्फत कानून संशोधनको तयारी गरेको छ ।

निर्वाचन आयोग ऐन, मतदाता नामावली ऐन, प्रतिनिधिसभा सदस्य निर्वाचन ऐन र निर्वाचन (कसुर तथा सजाय) ऐनमा संशोधन गरिने भएको हो ।

ती चारवटा ऐनमा संशोधन गर्दा विदेशमा रहेका बालिग नेपालीलाई मतदानको अधिकार, मतदाता नामावलीका लागि नाम संकलन, मतदान केन्द्रको व्यवस्था, मतदान अधिकृत तोक्ने कानुनी प्रावधान हुन्छ । त्यसपछि

विदेशवाटै नेपालीले मतदान गर्ने छन् । सर्वोच्च अदालतले ९ चैत २०७४ मै विदेशमा रहेका बालिग नेपालीलाई मताधिकार प्रदान गर्न सरकार र निर्वाचन आयोगको नाममा निर्देशात्मक आदेश जारी गरेको थियो ।

तर, तत्कालीन सरकारको उदासीनताले २०७९ को निर्वाचनमा कार्यान्वयनमा आएन । सर्वोच्चले भने पटकपटक सरकारलाई ताकेता गरेको थियो । ताकेतापछि निर्वाचन आयोगले दुई वर्षअगाडि एकीकृत निर्वाचन विधेयकको मस्यौदामा प्रवासी नेपाली नागरिकको विवरण मतदाता नामावलीमा संकलन गर्न प्रस्ताव गरेको थियो । तर, सरकारले त्यस मस्यौदालाई अगाडि बढाएन ।

जेन-जी विद्रोहपछि भने यो मुद्दाले महत्व पायो । सुशीला कार्की नेतृत्वको नागरिक सरकारलाई जेन-जी युवाहरूले प्रवासी नेपाली नागरिकलाई मतदानको अधिकार दिनुपर्ने दबाव दिए । प्रवासी नेपालीहरूले पनि नोट चल्ने भोट नचल्ने किन भन्दै वर्षौंदेखि प्रश्न उठाउँदै आएका छन् । गैरआवासीय नेपाली संघ (एनआरएनए)मार्फत उनीहरूले सरकारलाई आवश्यक कानुनी प्रबन्ध गर्न आग्रह गर्दै आएका छन् ।

► क्रमशः पृष्ठ २ मा

एमाले महाधिवेशन

अध्यक्षमा ओलीसँग भिड्न तीन जना तयार

जेबी योञ्जन

काठमाडौं- नेकपा एमालेको ११औं महाधिवेशनमा अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीसँग भिड्न तीन जना नेता तयार देखिएका छन् । जेन-जी विद्रोहपछि सडकमा आएको एमाले अहिले आफ्नो संगठनलाई नवीकरण गर्न मंसिर २७ वाट महाधिवेशनमा होमिंदै छ ।

उक्त महाधिवेशनमा ओलीलाई चुनौति दिन वरिष्ठ उपाध्यक्ष ईश्वर पोखरेल सार्वजनिक रूपमै तयार देखिएका छन् । गत भदौ २२ गते ललितपुरको गोदावरीमा सम्पन्न विधान महाधिवेशनले वरिष्ठ उपाध्यक्ष पद हटाउने निर्णय गरेसँगै ईश्वरले अध्यक्षमा ओलीसँग टक्कर गर्ने तयारी गरेको बताइएको छ ।

विहीवार एमाले मुख्यालय च्यासलमा बसेको सचिवालय बैठकमा पोखरेलले आफ्नो मत ओलीसँग सेयर गरे । पोखरेलले अहिलेको पुस्ताले एमालेको नेतृत्वमा पनि पुस्तान्तरण चाहेको उल्लेख गर्दै आफू अध्यक्षको लागि योग्य रहेको बताए । ‘यस्तो अवस्थामा अध्यक्षका लागि म योग्य छु । म प्रतिस्पर्धा गर्छु,’ पोखरेलले भने । पोखरेलले पत्रकार सम्मेलन गरेरै आउँदो हप्ता आफ्नो उम्मेदवारी घोषणा गर्ने तयारी गरेका छन् ।

बैठकमा ओलीले आफू जोसुकैसँग प्रतिस्पर्धा गर्न तयार रहेको बताएका थिए । यद्यपि प्रतिस्पर्धामा पराजित भएपछि माधव नेपाल, भीम रावलजसरी पार्टी नै छाडेर जान हुने विषयमा ओलीको जोड थियो । आफू अध्यक्षमा हारे पनि पार्टी एकताका लागि लागिरेको ओलीको तर्क थियो । ‘म पराजित भए पनि पार्टी एकताका लागि लागिरे । स्वस्थ प्रतिस्पर्धा गरौं । अहिलेका आवश्यकता चाहिँ

एकताबद्ध भएर अगाडि बढ्ने हो,’ बैठकमा ओलीले भने ।

विद्या र सुरेन्द्रको पनि तयारी एमालेमा ओलीसँग भिड्न स्वच्छ छ। छवि को पात्रको खोजी भइरहेको बताइएको छ । वरिष्ठ उपाध्यक्ष पोखरेल विभिन्न प्रकरणमा जोडिएकाले अर्थ मन्त्रालयसमेत सम्हालेर अनुभव बढेको सुरेन्द्र पाण्डेलाई अध्यक्षको उम्मेदवार बनाउने विषयमा पनि छलफल चलिरहेको छ । ‘सुरेन्द्र कमरेड धेरैले उपयुक्त पात्रका रूपमा हेर्नु भएको छ । उहाँ तयार हुनुभएमा ओलीलाई पराजित गर्न बल मिल्ने देखिन्छ,’ एक स्थायी कर्मिटी सदस्यले भने ।

ईश्वर वा सुरेन्द्र दुवैलाई पूर्वराष्ट्रपति विद्या भण्डारीले अगाडि बढाउने बताइएको छ । दुई पात्रलाई अधि सारेसँग आफू अछेरोमा पर्ने देखिए ओलीले विद्यालाई नै अध्यक्षको जिम्मेवारी

दिने तयारीसमेत भइरहेको ती सदस्यले दावी गरे । ‘आफू पराजित हुने देखिएमा ओलीले विद्यालाई नै अधि सार्ने तयारी गरेको बुझिएको छ,’ ती सदस्यले भने ।

एमालेमा उमेर हदबन्दीमात्र हैन दुई पटकभन्दा बढी अध्यक्ष बन्न पाउने विधान ओलीले पारित गरिसकेका छन् । ओलीको यो शैली र जेन-जी विद्रोहपछि उत्पन्न परिस्थितिले पार्टीमा संस्थापनविरुद्ध बलियो प्यानल बन्ने देखिएको छ । ओली निकट नेताहरू नै यसपटक सौराहा महाधिवेशन नदोहोरिने बताउँछन् । ‘सौराहामा भीम रावल कमरेड र घनश्याम कमरेडलेमात्र आँट गर्नुभयो । यसपटक अध्यक्षविरुद्ध प्यानल नै तयार हुने देखिन्छ,’ ओली निकट एक नेताले भने ।

आफू बोलेपछि महाधिवेशन सकिने बताउँदै आएका ओलीलाई यसपटक नेतृत्व जित्न धौधौ पर्ने देखिन्छ । आफ्नै गुटका शंकर पोखरेल र पृथ्वीसुब्बा गुरुङ

अहिले पार्टी संकटमा छ । त्यसैले म अध्यक्षमा प्रतिस्पर्धा गर्छु

■ ईश्वर पोखरेल वरिष्ठ उपाध्यक्ष ■ ■ ■

स्वस्थ प्रतिस्पर्धा गरौं । माधव नेपाल र भीम रावलजस्तो नहोस् । अहिलेको आवश्यकता चाहिँ एकताबद्ध भएर अगाडि बढ्ने हो

■ केपी शर्मा ओली अध्यक्ष ■ ■ ■

महासचिवका दावेदार छन् । उपमहासचिव प्रदीप ज्ञवालीले पनि महासचिवमा दावी गरेका छन् । यसैगरी एकीकृत समाजवादी छोडेर मुलघर फर्केकी रामकुमारी भोंकी, गोकुल बाँसकोटा, योगेश भट्टराईलाई व्यवस्थापन गर्न ओलीलाई उत्तिकै मुस्किल पर्ने देखिन्छ । यस्तो बेला पूर्वराष्ट्रपति भण्डारीले सिर्जना गरेको माहोल ओलीका लागि ‘श्रेट’ बन्दै गएको छ ।

महाधिवेशनका लागि विभिन्न उपसमिति गठन

महाधिवेशनका लागि एमालेले विभिन्न उपसमिति गठन गरेको उपमहासचिव ज्ञवालीले बताए । बैठकले ११ औं महाधिवेशनका लागि प्रतिनिधि व्यवस्थापन समितिमा काशीनाथ अधिकारीलाई संयोजक र माधव ढुंगेल सचिव तय गरेको छ । जनपरिचालनका लागि प्रदीप ज्ञवाली संयोजक र राजन भट्टराई सचिव, आवास व्यवस्थापनका लागि छविबाल विश्वकर्मा संयोजक र लालबाबु पण्डित सचिव तोकिएको छ ।

► क्रमशः पृष्ठ २ मा

सन्दर्भ: वैदेशिक रोजगार

दक्षिण कोरियामा श्रम कानून उल्लंघन बढ्दो

- कोरियाको रोजगार तथा श्रम मन्त्रालयले गरेको अनुसन्धानमा १९६ मध्ये १८२ वटा कम्पनीमा श्रम कानून उल्लंघन भएको उल्लेख
- १२३ स्थानमा ज्याला नदिएको, त्यस्तै ६५ कार्यस्थलमा बढी समय काम लगाएको र १० स्थानमा कार्यस्थलमा आक्रमण वा भेदभावपूर्ण व्यवहार गरिएको
- आकर्षक रोजगार गन्तव्यको रूपमा रहेको दक्षिण कोरियामा नेपाली श्रमिकले पनि अमानवीय व्यवहार भैरहेको घटना सार्वजनिक हुँदै आएका छन्

ममता थापा

काठमाडौं- दक्षिण कोरियाका कम्पनीहरूले विदेशी श्रमिकमाथि दुर्व्यवहार गरिने घटना व्यापक बढ्न थालेको त्यहाँको एक सरकारी

मंसिर एआईद्वारा निर्मित

अनुसन्धानले देखाएको छ । कोरियाको रोजगार तथा श्रम मन्त्रालयले दुई महिनाअघि गरेको निरीक्षणले श्रमिकमाथि दुर्व्यवहार बढेको पुष्टि गरेको हो ।

बुधवार मन्त्रालयले जारी गरेको प्रतिवेदनमा ९३ प्रतिशत कार्यस्थलमा श्रम कानूनको उल्लंघनसमेत भएको उल्लेख गरिएको छ । मन्त्रालयले गत अप्रिल र सेप्टेम्बरमा निरीक्षण विभिन्न कम्पनीका कार्यस्थलमा निरीक्षण

गरेको थियो । निरीक्षण अवधिमा १९६ कार्यस्थलमा दुई चरणको निरीक्षण गरिएको थियो । अनुसन्धानकर्ताले १९६ मध्ये १८२ वटा कम्पनीमा श्रम कानून उल्लंघन भएको उल्लेख गरेका छन् । ती कम्पनीबाट उल्लंघनका ८४६ वटा प्रकरण भेटिएको थियो ।

यस्ता उल्लंघनहरूमा तलब भुक्तानी नगरिएको, बढी समय काम लगाएको र विभेदपूर्ण व्यवहार गरिएको पाइएको छ । जसमा सबैभन्दा धेरै १२३ स्थानमा

ज्याला नदिएको पाइएको छ । त्यस्तै कार्यस्थलमा बढी समय काम लगाएको ६५ वटा, विश्राम वा बिदा प्रदान नदिएको २२ वटा र कार्यस्थलमा आक्रमण वा भेदभावपूर्ण व्यवहार गरिएको १० वटा घटना पाइएको थियो ।

यसरी भुक्तानी नगरिएको ज्याला १.७ अर्ब वन अर्थात् ४१.१६ मिलियन डलर रहेको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ । मन्त्रालयले श्रमिकलाई दुर्व्यवहार गर्ने १८२ कम्पनीलाई ८४४ सुधारात्मक आदेश जारी गरेको जनाइएको छ । ज्याला भुक्तानी नगरेका १२३ कम्पनीमध्ये १०३ वटाले १.७ अर्ब वन तिर्न बाँकीमध्ये १.२७ अर्ब वन तिरेको मन्त्रालयले जनाएको छ ।

गम्भीर अपराधसँग सम्बन्धित मुद्दामा सरकारले फौजदारी अभियोग लगाएको छ । काम बिगारेको भन्दै एक विदेशी कामदारलाई आक्रमण गरेपछि दक्षिण चुरङ्चियोडको एक कम्पनीलाई अभियोजकहरू पठाइएको थियो । त्यस्तै, ग्याङ्गबोनको अर्को कम्पनीले व्यावसायिक कठिनाई उल्लेख गर्दै गत वर्ष डिसेम्बरदेखि यस वर्षको मार्चबीचमा ११ करोड वन ज्याला भुक्तानी गरेको थिएन ।

► क्रमशः पृष्ठ २ मा

गृहमन्त्री अर्यालविरुद्ध सुधनको क्रमबद्ध आलोचना

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- गृहमन्त्री ओमप्रकाश अर्याललाई जेन-जी अर्गुवा दावी गर्ने हामी नेपालका संयोजक सुधन गुरुङले ‘हत्यारा’ भन्दै राजीनामा दिन दबाव बढाएका छन् । पूर्वप्रधानमन्त्री तथा एमाले अध्यक्ष केपी शर्मा ओली, पूर्वगृहमन्त्री रमेश लेखकलगायतलाई पक्राउ गराएर अनुसन्धान नगराएको भन्दै असन्तुष्ट गुरुङले अर्याललाई ‘लाचार गृहमन्त्री’ समेत भन्न भ्याएका छन् ।

उनी बाराको सिमरामा एमाले कार्यकर्ता र जेन-जी युवाबीच लगातार फडप भइरहेपछि, गृहमन्त्री अर्यालप्रति फर्ने आक्रोशित छन् । पछिल्ला दिनमा अर्याल-गुरुङ सम्बन्ध निकै टकरावपूर्ण छ । अर्याललाई गृहमन्त्रीबाट हटाउन गुरुङ सक्रिय छन् । त्यही भएर राजीनामा दिन दबाव दिँदै आएका हुन् ।

यदि, अर्यालले राजीनामा नदिए आन्दोलन गरेर भए पनि हटाउनेगरी गुरुङ अधि बढेका छन् । उनले अर्याललाई चेतावनी दिँदै फेसबुक बुधवार स्टारसमाफर्त भने, ‘मौनतालाई कमजोरी नठान्नुस्, जनआन्दोलनको ज्वालाभुम्चि

उठ्दैछ ।’ अर्याल भने राजीनामा दिन तयार छैनन् । प्रधानमन्त्री सुशीला कार्कीसमेत अर्यालको पक्षमा छिन् । उनले यसअघि मन्त्री हटाउने अधिकार प्रधानमन्त्रीमा सीमित हुने भन्दै कसैको दबावमा गृहमन्त्रीलाई नहटाउने जवाफ दिइसकेकी छिन् ।

यसबाट गुरुङ फायर छन् । उनले विहीवार अर्याललाई फेसबुकमै स्टारस लेख्दै सोधे, ‘त्यो बच्चाहरूको रगतले लतपतिएको कुर्चीमा बसेर हत्याराहरू, ठाडो शिर उठाएर हाँस्दै हिँडेको लाचार भएर टुलुटुलु हेरेर बस्न लाज लाग्दैन गृहमन्त्रीज्यू ?’

काठमाडौं महानगरपालिकाका प्रमुख बालेन्द्र साह ‘बालेन’ र गुरुङ जेन-जी विद्रोहको पहिलो दिन सरकारी दमनमा

जिम्मेवार ठहर्‍याउँदै तत्कालीन ओली र गृहमन्त्री लेखकसहितका नेतालाई पक्राउ गरेर छिटो थुनुपर्ने बताउँदै आएका छन् । गृहमन्त्री अर्याल भने गौरीबहादुर कार्की नेतृत्वको जाँचबुझ आयोगको प्रतिवेदन कुनै पक्षमा छन् । आयोगले गरेको सिफारिसका आधारमा मात्रै कारवाही चलाउने उनको अडान छ । यस्तोमा गुरुङले लगालग स्टारस लेखेर आन्दोलन गर्नेसम्मको चेतावनी दिएका हुन् । अर्याल यसअघि काठमाडौंका प्रमुख बालेनका कानुनी सल्लाहकार थिए । उनलाई प्रधानमन्त्री कार्कीले पहिलोपटक मन्त्रपरिषद् गठन गर्दै समेटेकी हुन् । तर, यतिबेला उनी सुधनको तारो बनेका छन् ।

स्थानीयले द्वन्द्वकालमा जलेका
लालपुर्जा २३ वर्षपछि पाए

उपशिल	
क्र.सं.	अश्लीको तिनपुस्तो विवरण
१.	नाम : केदार विश्वकर्मा नाप्र.नं. : २८०८०, दोलखा बाबुको नाम : कृष्ण बहादुर विश्वकर्मा बाजेको नाम : लाल बहादुर विश्वकर्मा ठेगाना : काँचि, बुढानिलकण्ठ-२, भंगाल, कपन
	१. नाम : राजु विश्वकर्मा नाप्र.नं. : १४८८८५, सिन्धुपाल्चोक बाबुको नाम : खमिर बहादुर विश्वकर्मा बाजेको नाम : साने कामी ठेगाना : सुनकोशी-४, सिन्धुपाल्चोक हाल बुनपा-२, भंगाल, काठमाडौं २. नाम : केवल गुरु बाबुको नाम : गणेश गुरु बाजेको नाम : विष्णु गुरु ठेगाना : थपु-३, रौताहट हाल बुनपा-२, भंगाल, काठमाडौं
घित्तोको विवरण: केदार विश्वकर्माको नाममा मालपोत कार्यालय चावहिलमा एक्लोटी दर्ता भएका कायम रहेको काठमाडौं जिल्ला बुढानिलकण्ठ-२, भंगाल हाल (साविक चाप्ली मद्रकाली ८) नक्सा सिट नं.१०२१०८१९९ किता नं.१९, क्षेत्रफल ९५३८०-०-० बमी जग्गा घर लगायत लिगलिगमापत समेत सम्पूर्ण ।	
२.	नाम : विराज सिलवाल नाप्र.नं. : २४१०७३/१८५१९, सिन्धुपाल्चोक बाबुको नाम : दुर्गा विक्रम सिलवाल बाजेको नाम : रित्त विक्रम सिलवाल ठेगाना : भोटेनाम्लाङ-९, सिन्धुपाल्चोक हाल काम.न.पा-७, चावहिल, काठमाडौं
	१. नाम : शमीला सिलवाल नाप्र.नं. : १५१०४७, सिन्धुपाल्चोक बाबुको नाम : दुर्गा विक्रम सिलवाल बाजेको नाम : रित्त विक्रम सिलवाल ठेगाना : भोटेनाम्लाङ-९, सिन्धुपाल्चोक हाल काम.न.पा-७, चावहिल, काठमाडौं २. नाम : निराज सिलवाल नाप्र.नं. : २४-०-३९-०५५३९, सिन्धुपाल्चोक बाबुको नाम : दुर्गा विक्रम सिलवाल बाजेको नाम : रित्त विक्रम सिलवाल ठेगाना : भोटेनाम्लाङ-९, सिन्धुपाल्चोक हाल काम.न.पा-७, चावहिल, काठमाडौं ३. नाम : विरज विक्रम सिलवाल नाप्र.नं. : २४-०-७१-००४७५, सिन्धुपाल्चोक बाबुको नाम : दुर्गा विक्रम सिलवाल बाजेको नाम : रित्त विक्रम सिलवाल ठेगाना : भोटेनाम्लाङ-९, सिन्धुपाल्चोक हाल काम.न.पा-७, चावहिल, काठमाडौं
घित्तोको विवरण: निराज सिलवाल, निराज सिलवाल र विरज विक्रम सिलवालको संयुक्त नाममा मालपोत कार्यालय सिन्धुपाल्चोक, चौतारामा सयुक्तको नाममा दर्ता भएका कायम रहेको सिन्धुपाल्चोक जिल्ला भोटेनाम्लाङ-९, मा रहेको वडा नं.१/नक्सा सिट नं.१ किता नं.३४७, ३४८, ३४९ रैकर निजी क्षेत्रफल, रोपनी/बमि ५-३-३२, २६३५.९१, ६-८-०, ३३३०.६६ जम्मा क्षेत्रवमी ५,९६५.७७९ जग्गा लगायत लिगलिगमापत समेत सम्पूर्ण ।	

प्रभाव दैनिक

National Daily

सम्पादकीय

कांग्रेस कुहिरोका काग नबन

मुलुकको निर्णायक शक्ति नेपाली कांग्रेस अहिले आन्तरिक किचलोका कारण अनिर्णयको बन्दी बन्न पुगेको छ । गुटगत किचलोलै महाधिवेशनको कार्यतालिका ल्याउने सकेको छैन । असोज २८ बाट शुरु भएको केन्द्रीय समिति निचोडमा पुग्न पटकपटक प्रयास गर्दा पनि टस न मसको स्थिति छ ।

निर्वाचन घोषणा भइसकेको अवस्थामा लोकतान्त्रिक दलहरूले कांग्रेसको निर्णय पर्खेर बसेको छ । माघ ११ गते राष्ट्रिय सभाको निर्वाचन हुँदैछ । फागुन २१ गते प्रतिनिधि सभाको । निर्वाचन प्रयोजनका लागि निर्वाचन विरोधी दलको रूपमा हेरिएको एमाले राष्ट्रिय सभा निर्वाचनका लागि आयोगमा पुगिसकेको छ । उसले ११औँ महाधिवेशनको माहोल पनि तयार गरिसकेको छ ।

तर कांग्रेस जो प्रजातन्त्रको अगुवाई गर्ने दलको रूपमा हेरिरहेको छ, अहिले कुहिरोको काग भैँ बनिरहेको छ । अहिले कांग्रेस चारतिर बाँडिएको छ । कोही निर्वाचनअघि जसरी पनि महाधिवेशन हुनुपर्छ भनेर भेला गरिरहेका छन् भने कोही यस्तो हुनै सक्दैन भनेर समूह बनाएर हिँडेका छन् । कुनै पक्षले विशेष महाधिवेशनमा जोड दिँदै अब नियमितको कार्यतालिका स्वीकार नगर्ने अडान जारी राखेका छन् ।

मुलुकका हरेक परिवर्तनलाई संस्थागत गर्न कांग्रेसले अगुवाई लिँदै आएको इतिहास छ । यसपटक भदौ २३ र २४ गते जेन-जी पुस्ताले सुशासन मार्गदैं आन्दोलन गरे । सत्तामा कांग्रेसले नै अडाएको एमाले थियो । एमाले अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीको अराजक शैलीमा कांग्रेसले अंकुश लगाउन नसक्दा धेरै थोक कांग्रेसले नै गुमायो । कांग्रेस यसपटक पहिलो दल बनेको थियो । तर पनि सत्ताको नेतृत्व गर्न सकेन ।

‘वेटिङ प्राइममिनिस्टर’का रूपमा हेरिएका सभापति शेरबहादुर देउवा आफ्नै निवासमा कुटिए । आफू कुटिएपछि देउवाले असोज २८ गते उपसभापति पूर्णबहादुर खड्कालाई कार्यवाहकको जिम्मेवारी दिएका थिए । खड्काकै नेतृत्वमा सानेपामा पछिल्लो परिस्थितिबारे महिना दिन बहस गर्‍यो । त्यसपछि निर्णय सार्वजनिक गर्न बोलाइएको बैठक कात्तिक २८ देखि पटकपटक सदैँ आएको छ । बिहीबार बस्ने भनिएको बैठक पनि अन्तिम समयमा आएर भोलिका लागि सारिएको छ ।

अहिलेको अन्तरिम सरकार गैरदलीय सरकार हो । यो सरकार सक्रमणकालका लागि बनेको हो । त्यसैले प्रतिनिधि सभाको निर्वाचन नै संवैधानिक सर्वोच्चता स्थापना गर्ने आधिकारिक बाटो हो । यसमा सहभागी भएर अरु दललाई पनि यही मार्गमा ल्याउने काम कांग्रेसको हो । अब नअलमलिकन कांग्रेस चाँडो निर्णयमा पुगोस् ।

श्रम सेरकार

नेपालमा पैसा पठाउँदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु

विदेशमा कमाएको पैसा सुरक्षितसँग घरमा पठाउनु उक्तिकै आवश्यक छ । अवैधानिक माध्यमबाट पठाउँदा ठगीमा परिने सम्भावना हुन्छ । विदेशबाट नेपालमा आफ्ना आफन्तलाई पैसा पठाउन बैंक खाता वा रेमिटचान्स कम्पनीहरूको प्रयोग गर्न सकिन्छ । अफ्र रेमिटचान्सबाट पठाउन तुलनात्मकरूपमा सस्तो, सहज र भरपर्दो हुन्छ । वैधानिक माध्यमबाट रेमिटचान्स पठाउनेलाई सरकारले विभिन्न सुविधायमेत दिएको छ ।

नेपालमा पैसा पठाउन विभिन्न रेमिटचान्स कम्पनीहरूले सेवा दिँदै आइरहेका छन् । आफू कार्यरत देशबाट कुन-कुन रेमिटचान्स कम्पनीले नेपालमा पैसा पठाउन काम गरिरहेका छन् भन्ने बुझ्नुपर्छ । अफ्र यसमा बुझ्न के जरुरी छ भने ती रेमिटचान्स कम्पनी नेपालमा रेमिटचान्स कारोवार गर्न अनुमति प्राप्त कम्पनी हो कि होइन । कतिपय अनुमति नलिई सञ्चालन गरिएको कम्पनीले कम सेवा शुल्क र बढी विनियम दरमा पठाइदिने प्रलोभनमा परेर ठगी गर्न सक्छन् । यसमा सचेतता अपनाउन जरुरी छ ।

रेमिटचान्स पठाउँदा पूर्ण विवरणसहित रकम पठाएको भौचर लिन अनिवार्य हुन्छ । त्यस्तो भौचर सुरक्षित राख्नुपर्छ । केही कारण नेपालमा पाउनुपर्ने व्यक्तिले नपाएको खण्डमा उक्त भौचरमार्फत दाबी गर्न सकिन्छ । यसका अलावा नेपालमा आउँदा सरकारले दिएका विभिन्न सेवा लिनका लागि पनि यस्तो भौचर आवश्यक पर्दछ ।

विदेशमा रहेका बैंक खातामार्फत पनि पैसा पठाउन सकिन्छ । यसका लागि पैसा पठाउने र प्राप्त गर्ने दुवै व्यक्तिको बैंक खाता हुनुपर्छ र बैंकको अन्तर्राष्ट्रिय सञ्जाल हुन पनि जरुरी हुन्छ । पैसा पठाउने व्यक्तिले पैसा प्राप्त गर्ने व्यक्तिको बैंकको नाम, खाता नम्बर र बैंकको एक अन्तर्राष्ट्रिय कोड जसलाई ‘रिस्फ्ट कोड’ भनिन्छ, यी जानकारीहरू बैंकमा उपलब्ध गराएपछि इच्छाइएको व्यक्तिको खातामा रकम पुग्ने छ । यो माध्यमबाट पैसा पठाउन साधारणतया रेमिटचान्सभन्दा महँगो पर्छ ।

पैसा पठाउने क्रममा अनौपचारिक र गैरकानुनी माध्यमहरू पनि भेटिन्छन् । यस्ता संयन्त्रमा आफूले पठाएको पैसाको कुनै ग्यारेन्टी नहुने हुनाले पैसा डुबने जोखिम धेरै हुन्छ । त्यसैले हुण्डीलगायत अवैधानिक च्यानल र व्यक्तिगत माध्यमबाट कहिल्यै पनि पैसा पठाउनु हुँदैन । यसरी अवैधानिक च्यानलबाट पैसा पठाउँदा भोलि नेपालमा आएपछि पनि समस्या हुनसक्छ । त्यसैले सधै नेपाल राष्ट्र बैंकबाट अनुमतिप्राप्त रेमिटचान्स कम्पनी र तिनका आधिकारिक एजेन्टमार्फत वा बैंकड च्यानलमार्फत मात्रै पैसा पठाउने गर्नुपर्छ ।

‘कम्युनिस्टले देशलाई भइरवालोमा हाले’

एमाले कार्यकर्ता र जेन-जी युवाबीच बाराको सिमरामा लगातार भडप भइरहेको छ । भडपपछि बाराको सिमरा पूरै अशान्त छ । त्यहाँको प्रशासनले स्थितिलाई नियन्त्रणमा लिन कफर्यु आदेश जारी गरेको छ । यसले निर्वाचन सुरक्षामा गम्भीर चुनौती रहेको देखाउँछ । २१ फागुनमा हुने चुनावअघि भएको यस्ता भडपले चुनावी सुरक्षा व्यवस्थामा सरकार कमजोर रहेको देखाउँछ । जबकि, प्रधानमन्त्री सुशीला कार्कीले बुधबारमात्रै १२७ दलका नेताहरूसँग चुनावमा सहभागिता र चुनावी सुरक्षाबारे छलफल गरेकी थिइन् । छलफलमा सहभागी नेकपा मालेका महासचिव **सिपी मैनाली**सँग चुनाव, चुनावमा सहभागिता, जेन-जी विद्रोहपछि देशको राजनीतिलाई कसरी ट्र्याकमा ल्याउने ? राजाभक्ति हुनुको कारण के र नेकपा एमाले किन विलोपको दिशामा गयो ? यिनै सवालमा केन्द्रित रहेर *प्रभाव दैनिक*का लागि **जेबी योञ्जन**ले गरेको संवाद :

सिपी मैनाली

महासचिव, नेकपा माले

बारामा एमाले कार्यकर्ता र जेन-जी युवाबीच भडप रोकिएको छैन । प्रधानमन्त्री सुशीला कार्कीसँग बुधबारमात्रै तपाईंसहित दलका प्रतिनिधिले संवाद गर्नुभयो । चुनावी सुरक्षाबारे कुरै भएन ?

अवश्य, ति कुराहरू उठे । पहिलो कुरो सिद्धान्तत: त्यहाँ दलहरूले चुनावको विरोध गरेनन् । धेरै दलले त चुनावका लागि दल दर्ता गरिसकेका छन् । एमालेले चुनावै प्रयोजनका लागि दल दर्ता गरेको छैन । यद्यपि, एमाले प्रतिनिधिले पनि त्यहाँ हामी चुनावको विरोधी होइनौं भने ।

हामीले चुनावी सुरक्षाको प्रश्न पनि उठायौं । जस्तो कि, भदौ २३ गते भएको दमनकाण्डका दोषीहरूलाई अहिलेसम्म कारवाही नगर्नु एउटा श्रेत हो । २४ गते जुन ढंगको आगजनी, तोडफोड र लुटपाट भयो, त्यसका दोषीलाई किन कठघरामा ल्याइदैन ? दोस्रो कुरा भयो ।

त्यसबेला बन्दुकका गोली र हतियारहरू कब्जा भए । प्रहरीका युनिफर्म कब्जा भए । भोलि तिनै गोली र बन्दुक प्रहरीको युनिफर्म लाएर मानिसहरूले चुनाव बिथोल्दैनन् ? यसमा सरकारले के गरेको छ ? अपराधी घोषित र आरोपित मान्छेहरू पनि जेलबाट फरार भए । उनीहरूबाट सुरक्षा चुनौती हुन सक्छन् भनेर कुरा भयो । अर्को महत्वपूर्ण कुरा, जेन-जी विद्रोहपछि देश जुन ठाउँमा आएको छ, देशमा धेरै समस्या देखा परेका छन् । संविधानमा संस्थागत गणतन्त्र, सधीयता, धर्म निरपेक्षता, विदेश नीति, अर्थनीति, गरिबी, महंगी, बेरोजगारी, सुशासन, दण्डहिनता, भ्रष्टाचार यी तमाम कुरा जोडिएका छन् । यी कुराहरूको सम्बोधन हुँदैन भने त्यसले आन्दोलनको सम्भावना राखिरहन्छ ।

चुनाव नै बिथोलिन्छ ?

चुनावको शान्ति सुरक्षामा प्रश्न खडा गर्छ । जेन-जी नवयुवाहरू जसको पछाडि टीओबीजस्ता तत्वहरू छन् । यो कुरा बुझ्नुपर्‍यो । टीओबी नेपाली शक्ति होइन । त्यति मात्रै होइन, अर्को ठूलो शक्ति लागेको देखिन्छ । त्यो सबैलाई थाहा छ । त्यो शक्तिले देशमा पूर्णरूपमा टीओबी नियन्त्रित सरकारको माग गरिरहेको देखिन्छ, जसले गर्दा समयसमयमा टीओबीका मान्छेहरू सुशीला कार्कीको सरकारलाई नै बदलेर अर्को ल्याउने कुरा गरिरहेका छन् । अरु समुदायहरू छन् जो हाम्रो राष्ट्रियता कमजोर भयो र बाह्य शक्तिहरू हावी भए भने फिजीजस्तो बनाउने, भुटानजस्तो बनाउने, सिक्किमजस्तो बनाउने खेल खेलिरहेका थिए । अहिले आएर नेपाललाई युक्रेनजस्तो बनाउने प्रयत्न भइरहेको छ ।

यो सरकार गठन भएपछि तथाकथित फि टिबेटको निर्वाचित सरकारको संरक्षक दलाई लामाले शुभकामना दिए । २०१९ सालपछि अथवा जवदेखि तथाकथित फि टिबेट सरकार भन्यो, तबदेखि शुभकामना नेपालले पाएको थिएन । नेपालले तिब्बतको निर्वाचित सरकारलाई चिन्छ न त्यो अभियानलाई वैधानिक ठान्छ ।

प्रधानमन्त्रीसंगको बैठकमा यस्ता वाट्य शक्तिहरूको चंगुलबाट मुक्त गरेर देशलाई साँचो अर्थमा स्वतन्त्र, सार्वभौम र यहाँको शान्ति सुरक्षालाई कायम गर्ने र विकास निर्माण अघि लैजाने किंसमको राजनीतिक परिवर्तन आवश्यकता छ, भन्यौं । त्यो सम्बोधन भइसकेको छैन र सम्बोधन नभएका माग पनि सुरक्षाका चुनौतीहरू हुन् भन्यौं ।

दुई दिनदेखि बाराको सिमरामा एमाले र जेन-जी युवाबीच भडप भइरहेको छ र जेन-जी-दलबीच मुठभेडको स्थितिले चुनाव हुन्छ त ?

यो चुनावको सुरक्षासँग जोडिएको प्रश्न हो । यसबारे प्रधानमन्त्रीसँग कुरा भएको छ । जेन-जी संगठित समूह होइन । सिद्धान्त,

समयसमयमा टीओबीका मान्छेहरू सुशीला कार्कीको सरकारलाई नै बदलेर अर्को ल्याउने कुरा गरिरहेका छन्

■ ■ ■

अरु समुदायहरू छन् जो हाम्रो राष्ट्रियता कमजोर भयो र बाह्य शक्तिहरू हाबी भए भने फिजीजस्तो बनाउने, भुटानजस्तो बनाउने, सिक्किमजस्तो बनाउने खेल खेलिरहेका थिए । अहिले आएर नेपाललाई युक्रेनजस्तो बनाउने प्रयत्न भइरहेको छ

■ ■ ■

जेन-जी नवयुवाहरू यदि लोकतान्त्रिक समाजको अड्ग बन्न चाहन्छन् भने संगठित हुनुपर्छ । आफ्नो विचार राख्ने क्रममा बिमति राख्ने मान्छेसँग भडप, मुठभेड हुने स्थिति बन्यो होला । त्यो ठीक होइन

■ ■ ■

अमुक दलसँग मुठभेड गरेर समस्या समाधान हुने होइन, यी मुद्दाहरूलाई सय जना होइन, लाख जनसमुदायको जुलुस उठाउनुहोस् । आफ्ना मागहरू अगाडि सार्नुहोस् ताकि सरकारमा दबाब परोस्, उनीहरूले भ्रष्टाचारका फाइल खोल्ने र दोषीहरूमाथि कारवाही गर्ने काम गर्न सकुन्

■ ■ ■

नेतृत्व र संगठन नभएका समूहको विद्रोह हो, त्यो कलर रिभोलुसन टाइपको हो ।

जेन-जी नवयुवाहरू यदि लोकतान्त्रिक समाजको अड्ग बन्न चाहन्छन् भने संगठित हुनुपर्छ । कुनै दलको विरोध गर्ने भए नीतिगत ढंगले विरोध गरेर जानुपर्‍यो । त्यो २४ गतेको जस्तो अराजक तौरतरिका सभ्य होइन । अब नवयुवा साथीहरूले संगठित हुँदै आफ्नो कुरालाई जनताको बिचमा लानुपर्‍यो । लडाइँ भगडा गर्ने होइन । आफ्नो विचार राख्ने क्रममा बिमति राख्ने मान्छेसँग भडप, मुठभेड हुने स्थिति बन्यो होला । त्यो ठीक होइन ।

प्रधानमन्त्रीले निर्वाचनको सुरक्षा गर्न सरकार प्रतिबद्ध छ, निर्वाचनमा तपाईंहरू होमिनुहोस् भन्नुभएन ?

अवश्य, उहाँले त मंसिरको १० गतेभित्र दल दर्ता गरिसक्नुहोस्, अब चुनावमा भाग नलिनु भनेको अराजक हुनु हो, गैरजिम्मेवार हुनु हो । त्यस्तो नहुनुहोस् । सबै दल चुनावमा जाऔं भन्ने कुरा गर्नुभयो । चुनावी सुरक्षासँग सम्बन्धित रहेर उहाँले हतियार फिर्ता हुँदैछन्, फरार भएकाहरू आउँदैछन्, शान्ति सुरक्षा कायम गर्छौं भन्नुभयो । बाराको सिमराको कुरा हाइलाइट गरेर उठान भएन । तर, सबैले राजनीतिक प्रचार गर्न पाउनुपर्छ, नवयुवा समूहहरूले आफ्नो विचार राख्नुपर्छ, जनताको बिचमा लानुपर्छ तर बाराको जस्तो घटना सिर्जना भयो भने त्यो त्यसले देशलाई फाइदा गर्छ न जेन-जीलाई । तरिका त्यो होइन ।

जेन-जीहरूका माग सम्बोधन गर्नमा उदासनि

देखिन्छ नि कार्की सरकार ?

तपाईंले भनेको दिशामा जति बढ्नुपर्ने थियो, सरकार बढेको छैन । नवयुवा साथीहरूलाई पनि मेरो भनाइ के छ भने अमुक दलसँग मुठभेड गरेर समस्या समाधान हुने होइन, यी मुद्दाहरूलाई सय जना होइन, लाख जनसमुदायको जुलुस उठाउनुहोस् । आफ्ना मागहरू अगाडि सार्नुहोस् ताकि सरकारमा दबाब परोस्, उनीहरूले भ्रष्टाचारका फाइल खोल्ने र दोषीहरूमाथि कारवाही गर्ने काम गर्न सकुन् । अरु धेरै कुरा जुन गतिमा हुनुपर्ने, त्यो भएको छैन । बिल्कुलै नभएको होइन, तर खुदै यो सरकारका मन्त्रीहरू पनि यसअघि नै भ्रष्टाचारको काण्डमा मुछिएका छन् । त्यस्ता कुराहरू होइनन् भने होइनन् भन्नुपर्‍यो तथ्य र प्रमाणसहित । सरकारले बिलनचित्र दिनुपर्‍यो । गल्ती भएका हुन् भने सच्याउनुपर्‍यो । त्यसकारणले अब नवयुवाहरू र सबै देशभक्त मिलेर शोषण, भेदभाव, दण्डहिनतालाई विरोध गर्ने र संगठित भएर शान्तिपूर्वक आवाज उठाउनुपर्‍यो । यहाँको सिस्टम परिवर्तन गर्नुदेखि लिएर यी सबै कुराहरूलाई परिवर्तन गर्ने कुरामा आउँछ ।

गणतान्त्रिक प्रणाली नै परिवर्तन गर्ने तपाईंहरू ?

हो । ०४६ सालपछि दलको नेतृत्वमा सरकार सञ्चालन भयो । त्यहाँदेखि यता निरन्तर खोक्रो लोकतन्त्रको नाममा दलहरू सत्तामा पुग्ने, पुग्न सहयोग खोज्ने, टिकिरहन सहयोग खोजेका कारणले आफ्ना खुद्दा स्वार्थहरू विदेशीहरूले पूरा गर्नु भन्ने उद्देश्यसहित उनीहरूले राष्ट्रको हितमाथि सम्झौता गर्दै आए । निजीकरण वा उदारीकरणको नाममा केही रूपग उद्योगलाई मात्रै निजीकरण गर्ने भने पनि सबै सार्वजनिक क्षेत्रलाई उन्मुलन गर्ने, पैसाको भरमा थोरै घुस लिएर कौडीको मोलमा उद्योगधन्धालाई निजीकरण गर्ने काम भयो । एमसीसी पास गरियो । खोलानाला विदेशीको पाउमा चढाइयो । देशमा दुईवटा बजेट लागू गरियो । एउटा लन्चरको बजेट एउटा चाहिँ सिंहदरवारको बजेट । हाम्रो सबै डाटाहरू विदेशमा राख्नुपर्ने व्यवस्था गरे, राष्ट्रिय परिचयपत्र होस् इन्वोर्सड नम्बर । यी सारा कामहरूले गर्दा जनता आक्रोशित छन् ।

उसो भए गणतन्त्रको सरकारभन्दा राजतन्त्रको सरकार राष्ट्रवादी थियो ?

होइन, मैले भन्न खोजेको दलहरू सरकारमा आएपछि उनीहरूले राष्ट्रको हक अधिकार, राष्ट्रियता स्वतन्त्रता र सार्वभौमसत्तालाई कमजोर बनाए । गरिबी, महङ्गी, बेरोजगारी, दण्डहिनता, कुशासन र भ्रष्टाचारले देशको आन्तरिक जीवन कमजोर बनायो । खोक्रो बनायो । बाह्य शक्तिले हामीलाई चलाएर हाम्रो आत्मनिर्णयको अधिकारलाई अपहरण गर्‍यो । यस्तो स्थितिबाट देश भुमरीमा परेको छ । यो भुमरीबाट देशलाई जोगाउनको निम्ति मार्क्सवादी समूहका देशभक्तहरू, प्रजातन्त्रवादी समाजवादी समूहका देशभक्तहरू, राजा, देउता, धर्मकर्म मानेर राजनीति गर्ने राष्ट्रवादी समूहका देशभक्तहरू, स्वतन्त्र देशभक्तहरू सबै मिलेर अघि बढ्नुपर्छ । यी पाँचै खाले देशभक्तहरूको प्रमुख मान्छे भनेको विस्थापित राजा हुन् । अब देशलाई बचाउन राजा चाहिन्छ । देशलाई आन्तरिक अयोगति र बाट्य हस्तक्षेपको चङ्गुलबाट निकाल्ने काममा लाग्नुपर्‍यो ।

तपाईंका समकालीन राजनीतिज्ञहरू प्रधानमन्त्री भइसके । कतै तपाईं यही गणतान्त्रिक व्यवस्थामा प्रधानमन्त्री नहुने भएपछि राजसंस्था फर्कियो भने प्रधानमन्त्री हुन पाइन्छ कि भनेर राजाभक्ति भएको होइन ?

होइन । प्रश्न तपाईंले गर्नु स्वाभाविक छ तर मैले कुनै पद पाउनको निम्ति होइन । मैले प्रधानमन्त्री हुन खोजेको होइन । यो देशको खण्डित भएको स्वतन्त्रता, सार्वभौमसत्ता,

अखण्डतालाई खण्डित हुन नदिन, त्यसलाई जोगाउन र बलियो बनाएर देशलाई आत्मनिर्भर बनाउँदै सार्वभौम समानताको आधारमा सबै शक्ति राष्ट्रसँग सम्वन्ध वढाउँ भन्ने मान्यता बोकेर अहिले सबै देशभक्त शक्तिहरू एक ठाउँमा आउनुपर्छ, तबमात्रै हामीले देशलाई जोगाउन सक्छौं भन्ने ठाउँमा आएको हुँ । यो न मेरो राजभक्ति हो न मेरो प्रधानमन्त्री होऔं भन्ने हो । यी दुईवटै कुरा होइन ।

तपाईंका अनुसार देशभक्ति दल नेकपा माले नेपाली राजनीतिक आकाशको मधुरो तारा भयो । धिपधिपे भयो । गोर्खा परिषद्, प्रजा परिषद्जस्तै हुन्छ क्या हो माले ?

००७ सालदेखि नै देशको राजनीतिमा विदेशीको प्रभाव बढ्दै गयो । ००७ सालदेखि ०४६ साल हुँदै ०६३ सालमा भएका परिवर्तनहरूमा प्रजातन्त्र मात्रै आएन, ००७ सालमा त छिमेकी मुलुकको ठूलो हस्तक्षेप भयो, जसलाई अरुले रोक्न सकेनन्, राजा महेन्द्रले मात्रै रोके ।

त्यसकारण ००७ सालको परिवर्तनपछि महेन्द्रले ठूलो राष्ट्रवादी भूमिका खेल्नुभयो । पृथ्वीनारायण शाहपछि देशको स्वतन्त्रलाई जोगाउने कोही राजा महाराजा भए भने महेन्द्र नै हुन् । ०४६ सालमा विदेशीको सहयोगले परिवर्तन गरियो । विदेशले प्रजातन्त्र ल्याउन मद्दत गर्‍यो । उसैले हामीमाथि हस्तक्षेप गर्‍यो । त्यसलाई मेरो दल नेकपा माले थियो । त्यो ०४७ सालमा एमाले बन्यो । त्यसले विरोध गरेन ।

भन्नुको तात्पर्य विदेशीले नेकपा मालेलाई कमजोर बनाए ?

होइन । विदेशीमुखी सिद्धान्त बोक्ने, विदेशीलाई रिफनाउने, विदेशीमैत्री राजनीति गर्ने र विदेशीको भक्तिभाव गर्ने कम्युनिस्ट पार्टीका मान्छेहरू जो एमालेमा हावी भए, उनीहरूले मलाई किनारा लगाए ।

अब चुनाव भए तपाईंकै शब्दमा भन्दा देशभक्त शक्ति नेकपा मालेलाई जनताले शक्तिसमा फर्काएर इतिहास हुनबाट जोगाउँछन् ?

त्यो वातावरण बनिरहेको छ । अब त्यसमा हाम्रो मनोगत शक्ति र हाम्रो सांगठनिक शक्ति कति छ ? हामी कसरी जान सक्छौ भन्ने कुराले पनि प्रभाव पार्छ । तर, देशलाई जोगाउनको निम्ति सबै खाले देशभक्तहरू मार्क्सवादी-समाजवादी- प्रजातन्त्रवादी र राष्ट्रवादी राजासम्मकाको भूमिका रहन्छ भनेर आज जति मान्छेले बुर्भेका छन्, धेरैले बुर्भेका हुन् । कम्युनिस्टहरू पनि बुर्भेका छन् । अरुहरूले पनि बुर्भेका छन् । नागरिकले बुर्भेका छन् । दलहरूले गल्ती गरेर देशलाई भइखालोमा हालेका छन्, त्यसमा पनि कम्युनिस्ट नाम दल हुन् । एमाले हो, माओवादी केन्द्र हो, नेकपा एस हो भन्ने कुरा जनताले खुट्याउन सकेका छन् ।

त्यसकारण, यो स्थितिमा हामीले ठिक ढंगले काम गर्न सक्थौं भने हामीले पूरै संसारै त जित्न नसकौला तर उपलब्ध हात पाउँौ । अहिले सिपीले बोकेको राजनीतिको अर्थ के हो भन्ने कुरा मान्छेले बुझ्दै गएका छन् । हामी अब कसरी अगाडि बढ्ने हो ? चुनाव कसरी हुने हो ? विभिन्न चुनौती छन् । चुनाव अगाडि सुरक्षा चुनौती छन् । अब जेन-जी एउटा समस्या खडा हुन सक्छ । यस्तो अवस्थामा देशभक्तहरू भुमरीबाट देशलाई चाहिँ कसरी उद्धार गर्ने ? यसबारे छलफल हुन्छ । नेकपा माले एउटा देशभक्त कम्युनिस्ट पार्टी हो । हामी देशभक्त हौं । राष्ट्रवाद, वामपन्थ एउटा सिद्धान्त हो, जसमा केही गुण छन् केही अवगुण । हामी राष्ट्रवादीभन्दा पनि देशभक्त मार्क्सवादी हौं । यस्तोमा हामी आफ्नो प्रभावलाई जनतामा कति लान सकिन्छ ? प्रयत्नमा छौ । हामी अवश्य नै जनताबाट बढीभन्दा बढी समर्थन पाउन सक्छौं भन्ने मेरो विश्वास छ ।

वाइलेल मुख्य भूमिकामा छन् । सुशान्त गौतमले निर्देशन गरेको 'अभिमन्यु' च्याप्टर १को क्रिएटिभ निर्देशक मदन थापा छन् । यस चलचित्रका मुकेश खनाकोले लेखन रहेको छ । 'अभिमन्यु' च्याप्टर १का निर्माता विनोद पौडेल र गुञ्जन गिरी हुन् । रमेश चौलागाईं र हरि श्रेष्ठ सह-निर्माता रहेको चलचित्रका कार्यकारी निर्मातामा विशाल लामा, हरि मोक्तान, कृष्ण भट्टराई, नीराजन लुईटेल र सन्देश श्रेष्ठ रहेका छन् । यो सिनेमाको लाइन प्रोड्युसरमा जीवन शाय्य रहेका छन् ।

कृषिमा यान्त्रिकीकरण | सुनसरीको इनरुवा नगरपालिका-२ मा ठुलो हार्भेस्टर मेसिनबाट धान काट्दै किसान । कृषिमा यान्त्रिकीकरणले किसानको श्रम, समय तथा लगानीको बचत गराएको छ । तस्बिर : नवीन गड्तौला/रासस

बागमतीमा पहिलो चौमासिकमा ११ अर्ब ५९ करोड राजस्व संकलन

■ प्रभाव संवाददाता

बागमती- चालु आर्थिक वर्षको पहिलो चार महिनामा बागमती प्रदेश सरकारले वार्षिक लक्ष्यको १७ दशमलव १८ प्रतिशत अर्थात् रु ११ अर्ब ५९ करोड ११ लाख ४१ हजार राजस्व संकलन गरेको छ ।

घरजग्गा रजिष्ट्रेशन (मालपोत) र सवारीसाधन कर प्रदेश सरकारको राजस्व संकलनको मुख्य स्रोत मानिन्छ । दुवै शीर्षकसहित बाँडफाँट आब २०८२/८३ मा रु ३० अर्ब ८९ करोड ११ लाख ८९ हजार राजस्व संकलन हुने अनुमान गरिएकोमा साउनदेखि कात्तिकसम्ममा लक्ष्यको २२ दशमलव ४५ प्रतिशत अर्थात् रु छ अर्ब ९३ करोड ६४ लाख ४६ हजार राजस्व संकलन भएको बागमती प्रदेश सरकारका आन्तरिक मामिला तथा योजना विकास मन्त्रालयका सूचना अधिकारी सुरज पौडेलले

जानकारी दिए ।

चालु आब २०८२/८३ मा घरजग्गा रजिष्ट्रेशन शीर्षकबाट रु सात अर्ब ७० करोड राजस्व संकलन गर्ने लक्ष्य रहेकमा चारमा त्यसको करिब १६ दशमलव ७ प्रतिशत अर्थात् रु एक अर्ब २३ करोड ७० लाख ३५ हजार राजस्व संकलन भएको छ ।

यस्तै प्रदेश सरकारले सवारीसाधन जाँचपास, रुट पर्मिट, सवारीचालक अनुमतिपत्र वितरण तथा नवीकरणअन्तर्गत सवारी कर शीर्षकबाट आब २०८२/८३ मा रु आठ अर्ब २५ करोड अनुमान गरिएकोमा कात्तिक महिनासम्म २८ दशमलव दुई प्रतिशत अर्थात् रु दुई अर्ब ३१ करोड १८ लाख ४२ हजार राजस्व संकलन गरेको छ ।

प्रदेश सरकारले बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने मूल्य अभिवृद्धि करवापत रु आठ अर्ब ७९ करोड ८६ लाख ६७ हजार प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा सो अवधिसम्ममा रु दुई अर्ब ४९

करोड ५५ लाख ३५ हजार संकलन भएको छ भने अन्तःशुल्क करवापत रु चार अर्ब तीन करोड ७९ लाख नौ हजार प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा रु ८४ करोड ३६ लाख २१ हजार प्राप्त भएको मन्त्रालयले जनाएको छ ।

त्यसैगरी, संघीय सरकारबाट प्राप्त हुने समानीकरण अनुदानअन्तर्गत रु १४ अर्ब ८१ करोड ९३ लाख प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा पहिलो चार महिनाको अवधिमा त्यसको २३ दशमलव ३७ प्रतिशत अर्थात् रु तीन अर्ब ४६ करोड ३४ लाख ७१ हजार मात्र प्राप्त भएको सूचना अधिकारी पौडेलले बताए ।

चालु आब २०८२/८३ मा प्रदेश सरकारको आन्तरिक स्रोतबाट संकलित राजस्वबाट रु चार अर्ब ७७ करोड ७४ लाख २५ हजार प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा चार महिनाको अवधिमा लक्ष्यको २३ दशमलव ७० प्रतिशत अर्थात् रु एक अर्ब १३ करोड २२ लाख २८ हजार मात्र प्राप्त भएको छ ।

'नेपाली उत्पादन अमेरिका पुर्न्याउन पहल गर्नेछु'

■ दामोदर खनाल

रूपन्देही- नेपाली अर्गानिक कृषि उत्पादनको अमेरिकी बजारमा पनि राम्रो माग रहेकाले यस क्षेत्रका अर्गानिक उत्पादन अमेरिकी बजारमा पुर्न्याउन आफूले पहल गर्ने क्यालिफोर्निया हर्कुलस सिटि काउन्सिल मेम्बर (वेटिड मेयर) डिल्ली भट्टराईले बताएका छन् ।

रूपन्देहीको तिलोत्तमा नगरपालिकाको माणिग्राममा रहेको लुम्बिनी कृषि उपज थोक बजार अवलोकनका क्रममा हर्कुलस सिटि काउन्सिल मेम्बर, वेटिड मेयर भट्टराईले उक्त कुरा बताएका हुन् । ईलेक्ट्रेड डेलिगेट अफ क्यालिफोर्निया डेमोक्रेटिक पार्टी एसेम्बली डिस्ट्रिक्ट प्रतिनिधि समेत रहेका उनले यो आर्थिक मन्डिका बेला पनि निजि क्षेत्रका व्यवसायि मिलेर यस्तो आधुनिक कृषि बजार स्थापना गर्नुले अर्थतन्त्र चलायमान गराउन निकै महत्त्व राख्ने बताए ।

आधुनिक सुविधा सम्पन्न रूपमा बनाईएको यस्ता बजारले नेपाली अर्गानिक

बस्तु ग्रेडिड प्रशोधन, बजारीकरण गरि विदेशि बजारमा निर्यात गर्न सकिने सम्भावना रहेको पनि जानकारी दिए । उनले क्यालिफोर्नियामा नेपाली जरीबुटिको पनि राम्रो माग रहेको बताए ।

वेटिड मेयर भट्टराईले रूपन्देहीको तिलोत्तमा नगरपालिका र हर्कुलस सिटि बीच भगेनी सम्बन्ध राख्न र सहयोग

लिन दिन सकिने विषयमा पनि पहल भईरहेको प्रतिवद्धता जनाउँदै भने, ' तिलोत्तमा नगरपालिकासँग निकट भविश्यमै पत्राचार आदान प्रदान हुने छ । यसले दुई देशबीचको सम्बन्ध प्रगाढ हुनुका साथै यस क्षेत्रको विकासमा थप बल पुग्ने छ ।'

बजार अवलोकनका क्रममा लुम्बिनी कृषि उपज थोक बजार मणिग्रामका अध्यक्ष

भिमकान्त पन्थीले लुम्बिनी कर्णाली, गण्डकी प्रदेशका किसानका उत्पादन बजारीकरणका लागि कृषि उत्पादन खरीद विक्रीको स्थलका लागि निजि क्षेत्रको पहलमा यो थोक बजार स्थापना गरेको जानकारी दिए ।

भैरहवामा अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल निर्माण भएर सुचारू भईसकेकाले नेपाली उत्पादन विदेशि बजारमा पठाउन सहज हुने र यस्ता बजारको महत्त्वपूर्ण भुमिका रहने र अर्थतन्त्र चलायमान गराउन मद्दत मिल्ने बताए । आधुनिक सुविधा सम्पन्न यो थोक बजार तीन विगाहा क्षेत्रफलमा फैलिएको छ, भनि जहा १ यस ७८ वटा आधुनिक व्यावसायिक सटर निर्माण गरिएको छ ।

कार्यक्रममा नेपाल किसान महासंघ लुम्बिनी प्रदेश अध्यक्ष रिता केसी, च्याउ किसान रिसव पोखरेल, सिईओ राम बहादुर खत्री, लुम्बिनी कृषिउपज थोक बजारका संचालक टंक बस्वाल, बाबुराम भुपाल, कृष्ण पोखरेल, डोलराज भण्डारी, नमनका दामोदर खनाल, दिपेश बस्वालगायत उद्योगी व्यवसायीको सहभागिता रहेको थियो ।

टेलिकम बिलिङ प्रणाली खरिद प्रकरण

छानबिन समितिको प्रतिवेदन सञ्चारमन्त्री खरेललाई

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- नेपाल टेलिकमको बिलिङ प्रणाली खरिद प्रकरणका सम्बन्धमा गठित छानबिन समितिले प्रतिवेदन बुझाएको छ । छानबिन समितिका संयोजक पूर्वसचिव मणिराम गेलालले विहीबार सञ्चार तथा सूचना प्रविधिमन्त्री जगदीश खरेललाई उक्त प्रतिवेदन हस्तान्तरण गरेका हुन् ।

प्रतिवेदन बुझ्दै मन्त्री खरेलले मन्त्रालयको आन्तरिक प्रयोजनका लागि समिति गठन गरिएको उल्लेख गर्दै प्रतिवेदनका आधारमा नेपाल टेलिकमको बिलिङ प्रणाली खरिद प्रक्रिया अवरुद्ध नहुने स्पष्ट पारे ।

'नेपाल टेलिकमको बिलिङ प्रणाली खरिद प्रक्रियामा प्रतिवेदन आफैले अवरोध गर्दैन, नेपाल टेलिकम कानूनको परिधिभित्र रहेर निर्णय गर्नका लागि स्वतन्त्र छ', उनले भने । मन्त्री खरेलले बिलिङ खरिद प्रक्रियाका सम्बन्धमा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगबाट समेत चासो राख्दै पत्र प्राप्त भएकाले सन्दर्भ सामग्रीका रूपमा अध्ययन प्रतिवेदन

तयार पारिएको बताए । आफूले भर्खरै प्रतिवेदन प्राप्त गरेको र अध्ययनको चरणमै रहेको उनको भनाइ थियो । प्रतिवेदनले दिएका सुझावहरू आगामी दिनमा खरिद प्रक्रियाका लागि सहयोगी हुने मन्त्री खरेलले बताए ।

छानबिन समितिका संयोजक पूर्वसचिव गेलालले यस अध्ययन प्रतिवेदनले नेपाल

टेलिकमको बिलिङ प्रणाली खरिद प्रक्रियामा भएका गोप्य बोलपत्र मूल्यांकनलाई प्रभावित नहुने स्पष्ट पारे ।

'हामीले प्रतिवेदनमार्फत नेपाल टेलिकमले प्रतिस्पर्धी बजारमा आफूलाई स्थापित गराउन र सेवाग्राहीका व्यक्तिगत विवरणको गोपनीयता तथा सुरक्षाका सम्बन्धमा केही सुझाव पनि

दिएका छौं', उनले भने ।

पूर्वसचिव गेलाल संयोजक रहेको छानबिन समितिको सदस्यहरूमा सहसचिवत्रय गौरव गिरी, आदेश खड्का र कृष्ण पन्त, दूरसञ्चार प्राधिकरणका उपनिर्देशक प्रदीप पौडेल, नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेडका प्रबन्धक डा कमल लामिछाने र मन्त्रालयका उपसचिव राजेश थापा थिए ।

दुनैमा नेपाल बैंक लिमिटेडको 'एटिएम'

■ प्रभाव संवाददाता

डोल्पा- नेपाल बैंक लिमिटेडले डोल्पा सदरमुकाम दुनै बजारस्थित आफ्नो शाखा कार्यालयमा 'एटिएम' सेवा थालनी गरेको छ ।

बैंकको ८९ औं वार्षिकोत्सवका अवसरमा विहीबार दुनैमा आयोजित कार्यक्रममा बैंकका कर्णाली प्रदेश प्रमुख दिनेशप्रसाद पौडेलले सो सेवाको शुभारम्भ गर्दै स्थानीयसेवाग्राही र आन्तरिक पर्यटकलाई बैंकिङ सेवा सहज होस्

भन्ने ध्येयले एटिएम सेवा सञ्चालन गरिएको जानकारी दिए ।

उनले भने, 'सूचना प्रविधिका युगमा डोल्पाका नागरिक र काठमाडौंका नागरिकले समान सेवा पाउनुपर्छ भन्ने बैंकको उद्देश्य रहेको छ ।' डोल्पा शाखाले २०३२ सालदेखि सेवा प्रदान गर्दै आएको छ ।

सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी रमेश पौडेलले डोल्पाका बैंकमा एटिएम छैन भन्ने युगको अन्त्य भएको भनाइ राखे ।

ठूलीभेरी नगरपालिका- ३ का वडाध्यक्ष भक्तबहादुर भण्डारी, उद्योग वाणिज्य संघ डोल्पाका अध्यक्ष लालीमान बुढा लगायतले नेपाल बैंक लिमिटेडद्वारा दुनैमा 'एटिएम' सेवा आरम्भ गरेकामा धन्यवाद व्यक्त गरे ।

उनीहरूले आगामी दिनमा घरजग्गा धितो राखेर सहजै व्यवसायको लागि ऋण लिने व्यवस्था गर्न माग गरेका छन् । बैंकका शाखा प्रमुख भवि भण्डारीले ग्राहकलाई एटिएम कार्ड उपलब्ध गराउने जानकारी दिए ।

तनहुँमा मकै उत्पादन बढ्यो

तनहुँ (प्रस)- व्यास नगरपालिका-१० दुम्सीस्थित दैरे सामुदायिक घरवास (होमस्टे) पुर्नोवित्तिकै अग्ला मकैका माच देखिन्छन् । यहाँ आउने जोकोही थाग्रो देखेर अचम्म मान्छन् ।

दैरे सामुदायिक घरवासका सञ्चालक आशा दैरे भनिन्छन्, 'यही माचमा फोटो खिच्न र टिकटक बनाउन पाहुनाहरू व्यस्त हुन्छन् । विगतका वर्षमा ठूलो सुली भए पनि एउटा मात्रै थियो । यस वर्ष धेरै मकै फल्थो सुली पनि विशाल छ ।' यो वर्ष पर्याप्त उत्पादन भएका दुम्सीका घरैपिच्छे मकैका सुली भेटिन्छन् ।

विगतमा मकै लगाउने बेला तथा गोड्ने बेलामा किरा लाग्नुका साथै मलको अभाव किसानले बेहोर्नुपरेको थियो । यो वर्ष समस्या नभएकाले जिल्लामा पर्याप्त मकै उत्पादन भएको कृषि विकास कार्यालयका

वाली विकास अधिकृत किरण परियारले बताए ।

आब २०७९/८० मा २२ हजार २३८ हेक्टर क्षेत्रफलमा गरिएको मकैखेतीबाट ६७ हजार १५ मेट्रिक टन उत्पादन भएको थियो । २०८०/८१ मा २२ हजार ३४८ हेक्टर क्षेत्रफलबाट ६७ हजार २०० मेट्रिक टन मकै उत्पादन भएको थियो भने उत्पादकत्व तीन दशमलव ०१ रहेको थियो । आब २०८१/८२

मा २२ हजार १९५ हेक्टर क्षेत्रफलमा गरिएको खेतीबाट ७३ हजार २४६ मकै उत्पादन भएको छ । 'तनहुँ धानका साथै मकै उत्पादनको क्षेत्र पनि हो । जिल्लाको ऋषिड गाउँपालिका नै पहिले मकैको बीउ उत्पादनको पकेट क्षेत्र हो', वाली विकास अधिकृत परियारले भने । तनहुँ धान, मकै, कोदो, गहुँ, भटमास, अदुवाका लागि उपयुक्त छ । सुस्ता उत्पादनको मुख्य पकेट क्षेत्र पनि हो ।